

*Міністерство культури
та стратегічних комунікацій України
Департамент культури ВО КМР (КМДА)
Музей історії Десятинної церкви*

*До Міжнародного дня пам'яті
про Чорнобильську катастрофу*

2025

26 квітня Україна вшановує пам'ять ліквідаторів та всіх постраждалих унаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, яка стала найбільшою техногенною катастрофою ХХ століття. Тоді, у квітні 1986 року, радіоактивним цезієм було забруднено 3/4 території Європи. 8,5 мільйонів жителів України, Білорусі, Росії в найближчі дні після аварії отримали значні дози опромінення, майже пів мільйона з них померло від ураження радіацією. До кінця літа 1986 року понад 90 тисяч людей було евакуйовано із зони зараження, 81 населений пункт України став безлюдним. Нині, у третю річницю звільнення ЧАЕС від російських загарбників, які захопили контроль над станцією вже в перші дні повномасштабного вторгнення, ми з вдячністю згадуємо сьогоднішніх героїв, співробітників ЧАЕС, які, попри колосальний фізичний та моральний тиск ворога, не покинули своїх робочих місць і продовжували працювати. Ми вдячні їм за відданість справі та силу духу, які допомогли вистояти та зберегти АЕС у максимально безпечному стані після її деокупації 3 квітня 2022 року.

Уже три роки перебуває в окупації одна з найбільших у Європі атомна станція – Запорізька. Вона, разом з містом-супутником Енергодаром, перейшла під контроль російських військових під час бойових дій 3–4 березня 2022 року. У цей день низько вклоняємося всім працівникам, котрі в надскладних умовах окупації продовжують нести службу із захисту ядерної та радіаційної безпеки в усьому світі.

Сотні пам'ятників та меморіальних комплексів встановлено в різних куточках України на вшанування пам'яті ліквідаторів і жертв Чорнобильської трагедії. Сьогодні слово «Чорнобиль» стало словом-синонімом мужності та героїзму кількох поколінь пожежників, військових, інженерів, науковців, усіх, хто нині захищає світ від нової атомної катастрофи. Пам'ятаємо ваш подвиг! Низько вклоняємося тим робітникам атомних електростанцій, які загинули, захищаючи ці об'єкти від російського агресора. Слава героям!!!

*Пам'ятники
та пам'ятні знаки
Києва й області*

*Чорнобиль. Пам'ятник «Тим, хто врятував світ». 1996 р.
Скульптор Іван Симонов. Нині входить до Меморіального
комплексу «Зірка Полин»*

Чорнобиль. Меморіальний комплекс «Зірка Полин». Алея покинутих сіл. 2011 р.

Чорнобиль. Скульптурна композиція біля адміністративного корпусу ЧАЕС, присвячена ліквідатору Олександрю Лелеченку та його колегам, які віддали життя задля порятунку людей.
2021 р.

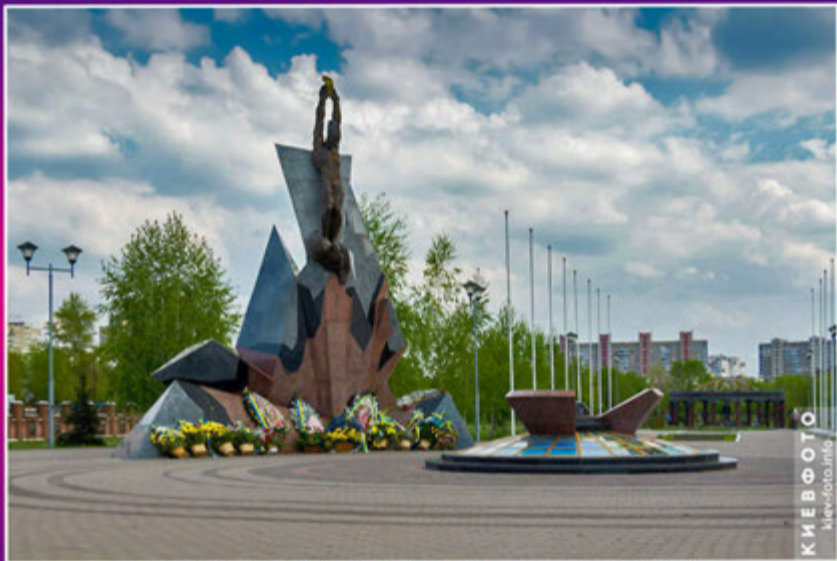
*Славутич. Меморіал «Героям Чорнобиля» з написом «Низький уклін та вічна пам'ять».
1988 р. Автори проекту А. Готальський, Л. Аптукова, В. Белик*

*Київ.
Вул. Чорнобильська.
Пам'ятник жертвам
Чорнобильської
трагедії. 1994 р.
Скульптор
Володимир Чепелик,
архітектор
Микола Кислий*

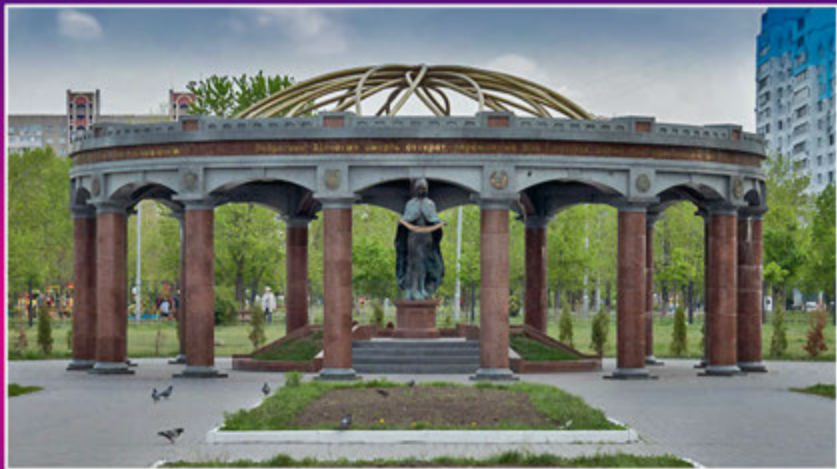

Київ. Вул. Чорнобильська. Алея «Героям Чорнобілля». 2011 р.

КИЕВФОТО
kiev-foto.info

*Київ. Меморіальний комплекс «Героям Чорнобиля» на Троєщині.
Скульптурний елемент «Земля», що зображує прикутого до скелі Прометейя з вогнем у руках.
2013 р.*

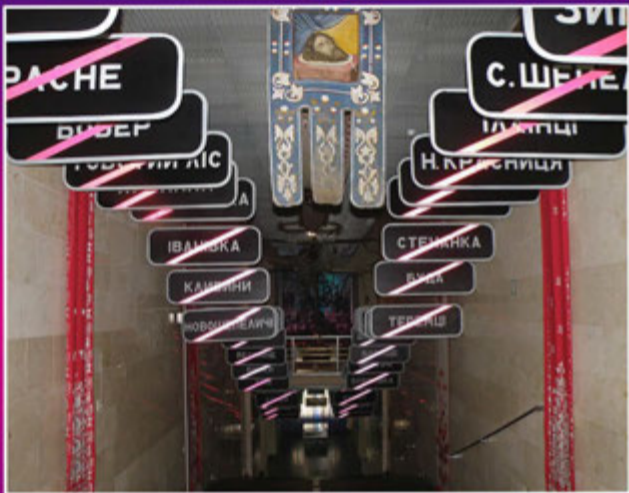

Київ. Меморіальний комплекс «Героям Чорнобиля» на Троєщині. Ротонда «Пантеон пам'яті». По центру – скульптура Покрови Пресвятої Богородиці. 2013 р.

Київ.
Пам'ятний знак
жертвам
Чорнобильської
катастрофи
«Чорнобильська
мадонна»,
поряд
з Національним
музесм
«Чорнобиль»
на Подолі. 1996 р.
Скульптор
Леонід Верстак,
архітектор
Анатолій
Гайдамака

Київ.
Національний музей
«Чорнобиль»
на Подолі.
Знаки
з перекресленими
назвами міст і сіл,
жителів яких
було відселено.
1992 р.

*Київ.
Пам'ятник*

*пожежникам-ліквідаторам аварії на ЧАЕС
на Оболоні
на площі Леоніда Телятнікова
(1951 – 2004. Герой Радянського Союзу,
під час ліквідації аварії
на Чорнобильській АЕС – начальник
воснізованої пожежної частини). 2011 р.*

*Київ. Пам'ятник пожежникам,
біля будівлі Державної інспекції
з техногенної безпеки України.
Вул. Круглоуніверситетська.
Скульптор Микола Тихонов. 2011 р.*

*Вишгород. Пам'ятник ліквідаторам
аварії на ЧАЕС.
Архітектор Василь Климик. 2011 р.*

Бориспіль. Пам'ятник постраждалим унаслідок Чорнобильської катастрофи. 2012 р.

Бровари. Пам'ятник «Героям Чорнобилья». Художники Олександр Радіонов, Євген Карпов, архітектор Лілія Рибаківа. 2008 р.

*Біла Церква.
Пам'ятник жертвам
Чорнобильської катастрофи
«Чорнобильський дзвін». 2007 р.*

Фастів. Пам'ятник героям-ліквідаторам аварії на ЧАЕС. 2016 р.

Вишневе. Пам'ятник ліквідаторам аварії на ЧАЕС. 2014 р.

*Макарів. Пам'ятник героям-рятувальникам,
ліквідаторам аварії на ЧАЕС.
Скульптор Володимир Шолудько.
2011 р.*

*Коцюбинське.
Пам'ятник героям Чорнобиля.
2021 р.*

Іванків.

*Меморіал ліквідаторам аварії
на ЧАЕС.*

Пам'ятник «Дзвін Чорнобиля». 1989 р.

*Пам'ятник Герою Радянського Союзу
В. Кібенку, командиру підрозділу
СВПЧ-6, який ліквідував пожежу
після вибуху реактора.*

*Архітектор Ю. Д. Підгородецький,
скульптор П. Ф. Кальницький.
1987 р.*

Упорядники: Наталія Будзинська, Андрій Чекановський.

Використано фотографії Наталії Будзинської, Андрія Чекановського та з відкритих джерел:

<https://localhistory.org.ua/texts/reportazhi/chornobilski-selfi/>

<https://msmb.org.ua/biblioressursi/bibliografiya/aktualnyi-temi/chornobilysyka-zona-yak-kulyturniy-fenomen/>

<https://travels.in.ua/uk-UA/object/1737/memorial-heroyam-chornobylya-8.,9> . <https://kiev-foto.info/uk/mistsya/memoriali/2729-memorialnyi-kompleks-heroiam-chornobyliya-na-troieshchyni>

<https://kiev-foto.info/uk/mistsya/memoriali/2729-memorialnyi-kompleks-heroiam-chornobyliya-na-troieshchyni>

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%B0

<https://chornobyl-museum.kyiv.ua/pro-muzei>

<https://my-obolon.kiev.ua/ua/pamyatki/pamyatnik-pozhezhnikam-likvidatoram-avarii-na-chornobilskij-aes.html>

<https://travels.in.ua/,object/2447/pamyatnik-pozharnym>

[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%92%D0%B8%D1%88%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B4_\(Vyshhorod\)_-_%D0%9F%D0%B0%D0%BC%27%D1%8F%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B0%D0%BC_%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D1%80%D1%96%D1%97_%D0%BD%D0%B0_%D0%A7%D0%90%D0%95%D0%A1.jpg](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%92%D0%B8%D1%88%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B4_(Vyshhorod)_-_%D0%9F%D0%B0%D0%BC%27%D1%8F%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B0%D0%BC_%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D1%80%D1%96%D1%97_%D0%BD%D0%B0_%D0%A7%D0%90%D0%95%D0%A1.jpg)

<https://travel-guide.in.ua/uk/place/50/pamiatnik-geroiam-chornobillia>

<https://www.bctravel.com.ua/chornobilskij-dzvin/>

<https://www.shukach.com/ru/node/53276>

<https://libr.rv.ua/sections/items/11226?module=virt#gsc.tab=0>

<https://mykyivregion.com.ua/news/u-kocyubinskomu-zyavivsyia-monument-geroyam-cornobillya-foto>

<https://nin-gen.livejournal.com/5574.html>

Дякуємо за перегляд